

UNIVERSITATEA ECOLOGICĂ DIN BUCUREȘTI

FACULTATEA DE DREPT

Program de studii universitare de licență: Drept

Forma de învățământ: cu frecvență redusă

Suport de curs pentru disciplina:

PROTECȚIA DREPTURILOR OMULUI

Titular de disciplină:

Conf. univ. dr. Maria-Irina Grigore-Rădulescu

București

2022-2023

Cuprins

Introducere	7
Date despre titularul de disciplină.....	7
Date despre disciplină	7
Obiectivele disciplinei.....	7
Competențe conferite	7
Resurse și mijloace de lucru.....	8
Structura disciplinei	8
Cerințe preliminare.....	8
Discipline deservite	9
Durata de autoinstruire	9
Evaluarea.....	9
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE I APARIȚIA ȘI EVOLUȚIA CONCEPTULUI DE DREPTURI	
ALE OMULUI.....	10
I.1. Introducere	10
I.2. Competențe conferite.....	10
I.3. Conținut	10
I.3.1. Scurt istoric privind apariția și evoluția conceptului de drepturi ale omului.....	10
I.3.2. Natura juridică a drepturilor omului	11
I.3.3. Categori (generații) de drepturi ale omului	11
I.4. Rezumat	11
I.5. Test de evaluare a cunoștințelor.....	11
I.6. Bibliografie	14
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE II NOȚIUNEA, TRĂSĂTURILE ȘI PRINCIPIILE	
PROTECȚIEI JURIDICE A DREPTURILOR OMULUI.	15
II.1. Introducere.....	15
II.2. Competențe conferite.....	15
II.3. Conținut	15
II.3.1. Denumirea Protecției juridice a drepturilor omului.....	15
II.3.2. Definiția Protecției juridice a drepturilor omului	15
II.3.3. Trăsăturile Protecției juridice a drepturilor omului	16
II.3.4. Principiile Protecției juridice a drepturilor omului.....	16
II.4. Rezumat	16
II.5. Test de evaluare	17
II.6. Bibliografie.....	19

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE III IZVOARELE PROTECȚIEI JURIDICE A

DREPTURILOR OMULUI (SURSELE DE CONSACRARE ȘI PROTECȚIE A DREPTURILOR OMULUI)	20
III.1. Introducere	20
III.2. Competențe conferite	20
III.3. Conținut.....	20
III.3.1. Definiția și clasificarea izvoarelor Protecției juridice a drepturilor omului (surselor de consacrare și protecție a drepturilor omului)	20
III.3.2. Izvoarele (sursele) Protecției juridice a drepturilor omului la nivel internațional (universal)	21
III.3.3. Izvoarele (sursele) Protecției juridice a drepturilor omului la nivel regional	22
III.3.3.1. Izvoare (surse) de consacrare și protecție a drepturilor omului la nivel european	22
III.3.3.1.1. Surse convenționale de consacrare și protecție a drepturilor omului adoptate în cadrul Consiliului Europei	23
III.3.3.1.2. Surse de consacrare și protecție a drepturilor omului adoptate în cadrul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa.....	23
III.3.3.1.3. Surse de consacrare și protecție a drepturilor omului adoptate în cadrul Uniunii Europene	23
III.3.3.1.4. Izvoare (surse) africane de consacrare și protecție a drepturilor omului	23
III.3.3.1.5. Izvoare (surse) americane de consacrare și protecție a drepturilor omului (America de nord și America de sud).....	23
III.3.3.1.6. Izvoare (surse) de consacrare și protecție a drepturilor omului în lumea musulmană	23
III.3.3.1.7. Izvoare (surse) de consacrare și protecție a drepturilor omului în Asia de est și sud-est.	23
III.3.4. Izvoare cutumiare, sursele jurisprudențiale și alte surse	24
III.3.4.1. Sursele cutumiare	24
III.3.4.2. Sursele jurisprudențiale	24
III.3.4.3. Alte surse	24
III.4. Rezumat.....	25
III.5. Test de evaluare.....	25
III.6. Bibliografie	27

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE IV SISTEME INSTITUȚIONALE DE PROTECȚIE A

DREPTURILOR OMULUI	29
IV.1. Introducere	29
IV.2. Competențe conferite	29
IV.3. Conținut	29
IV.3.1. Sistemul instituțional universal de consacrare și protecție a drepturilor omului în cadrul Organizației Națiunilor Unite și în cadrul instituțiilor specializate din sistemul Organizației Națiunilor Unite	29
IV.3.2. Sistemele instituționale regionale de promovare și protecție a drepturilor omului	30
IV.3.2.1. Sistemul european de promovare și protecție a drepturilor omului	30
IV.3.2.1.1. Sistemul european de promovare și protecție a drepturilor omului creat în cadrul Consiliului Europei	30
IV.3.2.1.2. Sistemul european de promovare și protecție a drepturilor omului creat în cadrul OSCE	31
IV.3.2.1.3. Sisteme europene de promovare și protecție a drepturilor omului create în cadrul Uniunii Europene	31
IV.3.2.2. Sistemul interamerican de promovare și protecție a drepturilor omului	31
IV.3.2.3. Sistemul african de promovare și protecție a drepturilor omului	31
IV.4. Rezumat	31
IV.5. Test de evaluare	32
IV.6. Bibliografie	34

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE V MECANISME DE DE MONITORIZARE A PROTECȚIEI

DREPTURILOR OMULUI	35
V.1. Introducere	35
V.2. Competențe conferite	35
V.3. Conținut.....	35
V.3.1. Procedurile internaționale și regionale de protecție a drepturilor omului (mecanismele internaționale și regionale de monitorizare a protecției drepturilor omului)	36
V.3.1.1. Procedurile internaționale nejudiciare de protecție a drepturilor omului (mecanismele internaționale și regionale nejudiciare de monitorizare a protecției drepturilor omului)	36
V.3.1.2. Procedurile regionale judiciare de protecție a drepturilor omului (mecanismele regionale judiciare de monitorizare a protecției drepturilor omului) - în sistemul regional european; în sistemul regional interamerican; în sistemul regional african.	36

V.3.1.2.1. Curtea Europeană a Drepturilor Omului	36
V.3.1.2.2. Curtea Interamericană a Drepturilor Omului (CIADO)	36
V.3.1.2.3. Curtea Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor	37
V.3.2. Consultarea paginii web a CEDO (https://www.echr.coe.int) în vederea completării unei cereri adresate CEDO.....	37
V.4. Rezumat.....	37
V.5. Test de evaluare.....	37
V.6. Bibliografie.....	38
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE VI PROTECȚIA JURIDICĂ A DREPTURILOR ȘI LIBETĂȚILOR FUNDAMENTALE ALE OMULUI ÎN ROMÂNIA	
39	
VI.1. Introducere	39
VI.2. Competențe conferite	39
VI.3. Conținut	39
VI.3.1. Scurt istoric al evoluției conceptului de drepturi ale omului în România.....	39
VI.3.2. Cadrul juridic de consacrare și protecție a drepturilor omului în sistemul Constituției României din 1991, republicată	40
VI.3.3. Restrângerea exercitării drepturilor și libertăților fundamentale în Constituția României	40
VI.3.4. Mecanisme de asigurare și garantare a drepturilor și libertăților fundamentale la nivel național.....	40
VI.3.4.1. Considerații introductive	40
VI.3.4.2. Contenciosul constituțional	41
VI.3.4.3. Contenciosul administrativ și rolul său în asigurarea și garantarea drepturilor subiective	41
VI.3.4.4. Avocatul Poporului.....	41
VI.4. Rezumat	41
VI.5. Test de evaluare	42
VI.6. Bibliografie	44
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE VII ANALIZA CONȚINUTULUI PRINCIPALELOR DREPTURI ALE OMULUI CUPRINSE ÎN REGLEMENTĂRILE INTERNAȚIONALE	
45	
VII.1. Introducere.....	45
VII.2. Competențe conferite.....	45
VII.3. Conținut	45
VII.3.1. Drepturilor omului cuprinse în Declarația universală a drepturilor omului	45

VII.3.1.1. Drepturi civile	45
VII.3.1.2. Drepturi politice	46
VII.3.2. Drepturilor omului cuprinse în Pactul internațional referitor la drepturile economice, sociale și culturale	46
VII.3.3. Drepturilor omului cuprinse în Pactul internațional referitor la drepturile civile și politice.....	47
VII.4. Rezumat	48
VII.5. Test de evaluare	48
VII.6. Bibliografie	49
Bibliografie	50

Introducere

Cursul este destinat, în principal, studenților Facultății de Drept din cadrul Universității Ecologice din București – învățământ cu frecvență redusă (IFR), dar poate constitui un util material de studiu și pentru studenții la învățământ cu frecvență (IF).

Date despre titularul de disciplină

Nume și prenume:	Conf. univ. dr. Maria-Irina Grigore-Rădulescu
E-mail:	irina.grigore.radulescu@ueb.education

Date despre disciplină

Anul de studiu:	IV
Semestrul:	7

Obiectivele disciplinei

Obiectivul general al disciplinei	cunoașterea, înțelegerea și aprofundarea instituțiilor juridice specifice protecției drepturilor omului și a jurisprudenței relevante în materie.
Obiectivele specifice	- sistematizarea cunoștințelor dobândite ca urmare a prelegerilor susținute; - aprofundarea celor mai importante noțiuni și concepte în domeniul protecției juridice a drepturilor omului; - verificarea nivelului de cunoștințe dobândite de către studenți atât prin participarea la cursuri, cât și prin studiu individual.

Competențe conferite

Competențe profesionale	- Cunoașterea, înțelegerea și utilizarea conceptelor, principiilor și mecanismelor de monitorizare a promovării și protecției drepturilor omului; - Interpretarea și explicarea legislației internaționale, regionale și naționale specifice domeniului protecției drepturilor omului; - Aplicarea normelor juridice în materia consacrării, protecției și garantării drepturilor omului; - Acordarea asistenței sau consultanței de specialitate în problematica drepturilor omului; - Formularea unor propuneri de lege ferenda privind modificarea, completarea sau perfecționarea legislației în materia protecției drepturilor omului.
Competențe transversale	- Utilizarea eficientă a surselor informaționale atât în limba română, cât și într-o limbă de circulație internațională; - Dobândirea unor abilități de lucru și comunicare în echipă, facilitând rezolvarea unor probleme specifice domeniului și luare unor decizii, precum și implicarea în alte activități.

Resurse și mijloace de lucru

Studentii au acces la conținutul cursului, prin utilizarea manualului sau a resurselor informatice. Pentru o pregătire temeinică, este necesară efectuarea tuturor testelor de evaluare, astfel încât rezultatul pregătirii să fie cât mai obiectiv. De asemenea, se recomandă studenților să întocmească propriile planuri și scheme, în scopul unei bune sistematizări a cunoștințelor dobândite.

Fiecare seminar debutează cu prezentarea obiectivelor ce trebuie atinse – din punctul de vedere al nivelului de cunoștințe – prin studierea temei respective. Se recomandă citirea cu atenție și apoi, la sfârșitul cursului, recapitularea pentru a verifica nivelul de înțelegere.

Testele de evaluare prezente la sfârșitul fiecărui curs au rolul de a facilita modalitatea specifică de învățare și de a fixa cunoștințele. Testele sunt exemplificative și nu vor fi repetate la examinare.

La fiecare seminar există indicată o bibliografie selectivă, menită a crea o viziune comparativă asupra unor instituții și a consolida gândirea juridică în formare a studenților.

Structura disciplinei

Disciplina Protecția juridică a drepturilor omului este structurată în 7 unități de învățare și reflectă materia corespunzătoare programei pentru semestrul 7 al anului IV de studiu.

Durata medie de învățare estimăm a fi de aproximativ 14 de ore săptămânal, iar pentru examen ar fi necesar un studiu de 5 zile.

Studierea fiecărei unități de învățare necesită un efort estimat la 4 ore, astfel încât să se fixeze temeinic cunoștințele specifice acestui domeniu.

La sfârșitul fiecărei unități de învățare sunt modele de teste de evaluare, având ca finalitate stabilirea ritmului de învățare și necesităților proprii de repetare a unor teme.

Totodată, este prevăzută o verificare pe parcurs, în vederea evaluării pe parcurs, astfel:

Verificare pe parcurs: „Completarea unei cereri adresate Curții Europene a Drepturilor Omului”.

Verificarea pe parcurs se susține de către fiecare student, iar rezultatele acestei evaluări se comunică de către cadrul didactic în mod direct și nemijlocit studenților.

În vederea susținerii examenului este obligatorie parcurgerea tuturor celor 5 capitole și efectuarea testelor prezentate.

Cerințe preliminare

Drept internațional public, Dreptul Uniunii Europene, Drept internațional umanitar.

Discipline deservite

Fiind o disciplină ce se studiază în ultimul an de, cunoștințele acumulate pot oferi în cariera de jurist a viitorilor absolvenți, o perspectivă asupra importanței și necesității unei reale protecții a drepturilor omului.

Durata de autoinstruire

Durata de autoinstruire este de 14 de ore, iar pentru examen ar fi necesar un studiu de 5 zile.

Studierea fiecărei unități de învățare necesită un efort de 2 ore, astfel încât să se fixeze temeinic cunoștințele specifice acestui domeniu.

Evaluarea

La încheierea studierii disciplinei, este obligatorie susținerea verificării pe parcurs.

Evaluarea finală constă în susținerea unui examen scris cu subiecte tip grilă cu una sau două variante de răspuns și cu subiecte tip sinteză.

Înainte de examen este indicat să parcurgeți din nou toată materia, cu atenție, durata estimată pentru această activitate fiind de aproximativ 5 zile.

<u>Componența notei finale:</u>	- examen:	70% ;
	- temele de control:	30%;

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE I

APARIȚIA ȘI EVOLUȚIA

CONCEPTULUI DE DREPTURI ALE OMULUI

I.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol este prezentat procesul evolutiv al conceptului de drepturi ale omului, precum și natura juridică a acestora. De asemenea, sunt prezentate categoriile de drepturi ale omului.

Durata medie pentru parcurgerea acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

I.2. Competențe conferite

După parcurgerea capitolului, studentul va fi capabil să prezinte evoluția istorică a conceptului de drepturi ale omului, să stabilească natura lor juridică și să exemplifice categoriile de drepturi ale omului.

I.3. Conținut

I.3.1. Scurt istoric privind apariția și evoluția conceptului de drepturi ale omului

I.3.2. Natura juridică a drepturilor omului

I.3.3. Categoriile de drepturi ale omului

I.3.1. Scurt istoric privind apariția și evoluția conceptului de drepturi ale omului

Analiza procesului evolutiv al conceptului de drepturi ale omului a format obiectul numeroaselor preocupări doctrinare. De la planul filozofiei politico-juridice, la cel juridic sau al cooperării dintre state¹, orice abordare plasează originea drepturilor omului în culturi și tradiții străvechi.

¹ Pentru o prezentare a istoricului drepturilor omului în raport cu fiecare dintre cele trei planuri, a se vedea, R. Miga-Beșliu, C. Brumar, *Protecția internațională a drepturilor omului*, Note de curs, Ediția a V-a, Editura Universul Juridic, București, 2010, pp. 5-23.

I.3.2. Natura juridică a drepturilor omului

Se impune o delimitare conceptuală între conceptele de:

- drepturile fundamentale ale omului;
- drepturile cetățeanului;
- drepturile omului.

I.3.3. Categori (generații) de drepturi ale omului

- prima generație este reprezentată de drepturile civile și politice;
- a doua generație de drepturile economice, sociale și culturale;
- a treia generație o constituie drepturile de solidaritate;
- a patra generație grupează drepturile privind existența ființei umane ca specie sau drepturile legate de ingineria genetică.

I.4. Rezumat

1. Preocupări referitoare la drepturile omului s-au manifestat de-a lungul timpului în toate perioadele istorice ale evoluției societății umane.
2. Momente importante ce au marcat procesul evolutiv al conceptului de drepturi ale omului s-au înregistrat în epoca modernă și contemporană.
3. Literatura de specialitate a făcut distincție între drepturile omului, drepturile fundamentale ale omului și drepturile cetățenești.
4. Categoriile (generațiile) de drepturi ale omului sunt următoarele:
 - prima generație este reprezentată de drepturile civile și politice;
 - a doua generație de drepturile economice, sociale și culturale;
 - a treia generație o constituie drepturile de solidaritate;
 - a patra generație grupează drepturile privind existența ființei umane ca specie sau drepturile legate de ingineria genetică.

I.5. Test de evaluare a cunoștințelor

1. Problematika drepturilor omului poate fi abordată pe:
 - a) planul filozofiei politico-juridice;
 - b) planul juridic;
 - c) planul cooperării dintre state la nivel internațional.

2. Primul document european în care se schițează elementele unei protecții juridice a persoanei umane este:

- a) Codul lui Hammurabi;
- b) Magna Charta Libertatum;
- c) Bill of Rights.

3. În „Eseu asupra guvernării civile” din 1690, John Locke subliniază că:

- a) omul are drepturi imprescriptibile, pe care societatea nu le creează, ci le apără;
- b) drepturile individuale sunt un instrument menit să garanteze libertățile civile;
- c) cetățenii nu cedează statului drepturile lor, ci numai puterea sancționatorie.

4. Jean- Jacques Rousseau arăta că:

a) prin contractul social fiecare pune în comun persoana și toată puterea lui, sub conducerea supremă a voinței generale;

b) în relația stat - individ, oamenii consimt liber să iasă din starea naturală pentru a găsi în stat securitatea juridică și prosperitatea;

c) prin contract, oamenii conferă statului drepturile lor naturale și aceștia le primesc înapoi sub forma drepturilor civile.

5. Magna Charta Libertatum, primul document în care se schițează elemente ale unei dimensiuni juridice a drepturilor omului, a fost elaborată în anul:

- a) 1315;
- b) 1948;
- c) 1215.

6. Prin drepturile omului se înțelege:

a) drepturile oricărei persoane care se află în spațiul suveranității unui stat, indiferent de raportul său cu statul respectiv;

b) drepturile ființei umane înzestrate cu rațiune și conștiință și căreia îi sunt recunoscute drepturile sale naturale ca drepturi inalienabile și imprescriptibile;

c) drepturi specifice acelei persoane care, prin raportul de cetățenie, aparține statului respectiv.

7. Prin drepturi cetățenești se au în vedere:

- a) drepturile naturale ale omului care sunt proclamate și asigurate prin Constituția statului al cărui cetățean este;
- b) drepturile omului integrate în dreptul intern, garantate de către fiecare stat n parte;
- c) drepturi precum cele privind ocuparea unor înalte funcții sau demnități publice, asigurarea unui nivel de trai decent, protecția diplomatic în străinătate, dreptul de a nu fi extrădat sau expulzat.

8. Problematika drepturilor omului prezintă o dimensiune:

- a) numai internațională;
- b) numai internă;
- c) atât o dimensiune internă, cât și una internațională.

9. Drepturile omului sunt aplicabile:

- a) tuturor categoriilor de oameni, indiferent de apartenența lor națională;
- b) străinilor și apatrizilor;
- c) numai cetățenilor unui anumit stat.

10. Drepturile cetățeanului implică:

- a) apartenența individului la statul a cărui cetățenie o deține;
- b) exercitarea unui ansamblu de drepturi și de obligații corelative;
- c) includerea în categoria juridică de drepturi ale omului.

Completați următoarele enunțuri:

1. Codul lui Hammurabi din 1770 î.Hr. urmărea „să impună domnia ...”.
2. Gândirea... promova ideea conform căreia toate ființele sunt egale în demnitate și valoare, toți au dreptul la respect și nimic nu poate justifica o atingere adusă vieții lor.
3. În Grecia Antică, drepturile individuale erau considerate un instrument menit să garanteze..., dar nu ca o garanție individuală împotriva statului.

Teme pentru eseuri

1. O scurt analiză comparativă între drepturile omului și drepturile cetățeanului.
2. Apariția și evoluția conceptului de drepturi ale omului.
3. Conceptul drepturilor omului - un suport pentru fundamentarea ideii existenței drepturilor și libertăților cetățenești.

I.6. Bibliografie

Bibliografie obligatorie

[1]: pp. 9-13

[2]: Prezentare Power Point audio

Bibliografie generală

[3]: pp. 11-35

[5]: pp. 5-22

[6]: pp. 17-73

[8]: pp. 15-34

[9]: pp. 1-5

[10]: pp. 1-15.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE II

NOȚIUNEA, TRĂSĂTURILE ȘI PRINCIPIILE

PROTECȚIEI JURIDICE A DREPTURILOR OMULUI.

II.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate definiția și trăsăturile Protecției juridice a drepturilor omului, cu evidențierea delimitărilor conceptuale ce se rețin din această perspectivă.

Durata medie pentru parcurgerea acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

II.2. Competențe conferite

După parcurgerea capitolului, studentul va fi capabil să definească Protecția juridică a drepturilor omului și să identifice trăsăturile acesteia.

II.3. Conținut

II.3.1. Denumirea Protecției juridice a drepturilor omului

II.3.2. Definiția Protecției juridice a drepturilor omului

II.3.3. Trăsăturile Protecției juridice a drepturilor omului

II.3.4. Principiile Protecției juridice a drepturilor omului

II.3.1. Denumirea Protecției juridice a drepturilor omului

În doctrina juridică au fost lansate și argumentate diferite denumiri ce pot fi atribuite disciplinei referitoare la studiul drepturilor omului, și anume: Protecția internațională a drepturilor omului, Dreptul internațional al drepturilor omului, Protecția juridică a drepturilor omului, Dreptul european al drepturilor omului.

II.3.2. Definiția Protecției juridice a drepturilor omului

În literatura de specialitate, au fost exprimate o serie de opinii referitoare la definirea acestei discipline de studiu, sub diversele denumiri ce i-au fost atribuite.

Protecția juridică a drepturilor omului reprezintă ansamblul normelor juridice cu caracter internațional, regional și național care consacră, garantează, apără și protejează drepturile omului.

II.3.3. Trăsăturile Protecției juridice a drepturilor omului

Trăsăturile caracteristice ale Protecției juridice a drepturilor omului sunt următoarele:

1. caracterul relativ recent al protecției juridice a drepturilor omului;
2. excluderea competenței naționale exclusive în materia drepturilor omului;
3. instituirea unui regim internațional de ordine publică (imperativ) în materia drepturilor omului și excluderea regulii reciprocității;
4. subsidiaritatea consacrării și garantării internaționale a drepturilor omului față de consacrarea și garantarea lor în plan intern;
5. aplicabilitatea directă a normelor internaționale în materia drepturilor omului în dreptul intern;
6. superioritatea normelor internaționale în materia drepturilor omului față de reglementările interne;
7. poziția particularului.

II.3.4. Principiile Protecției juridice a drepturilor omului

În scopul asigurării efectivității aplicării prevederilor art. 1 pct. 3 al Cartei Națiunilor Unite, care stipulează „promovarea și încurajarea respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru toți, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie”, statale și organizațiile internaționale, îndeosebi O.N.U, au inițiat și dezvoltat o serie de mecanisme și proceduri internaționale specifice cooperării internaționale.

Principiile Protecției juridice a drepturilor omului au fost formulate în doctrina juridică.

II.4. Rezumat

1. Denumirea atribuită disciplinei referitoare la drepturile omului este concordantă cu ansamblul reglementărilor la care se face referire.
2. Trăsăturile caracteristice ale Protecției juridice a drepturilor omului sunt următoarele:
 - caracterul relativ recent al protecției juridice a drepturilor omului;
 - excluderea competenței naționale exclusive în materia drepturilor omului;
 - instituirea unui regim internațional de ordine publică (imperativ) în materia drepturilor omului și excluderea regulii reciprocității;
 - subsidiaritatea consacrării și garantării internaționale a drepturilor omului față de consacrarea și garantarea lor în plan intern;
 - aplicabilitatea directă a normelor internaționale în materia drepturilor omului în dreptul intern;

- superioritatea normelor internaționale în materia drepturilor omului față de reglementările interne;
- poziția particularului.

II.5. Test de evaluare

1. Carta ONU a fost adoptată la:

- a) San Francisco, în 1945;
- b) Montego- Bay, în 1982;
- c) Viena, în 1969.

2. În preambulul Cartei ONU, statele își exprimă hotărârea:

- a) de a reafirma credința în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea și valoarea persoanei umane, în drepturile egale între bărbați și femei și între națiunile mari și mici;
- b) națiunea este sursa esențială a principiului oricărei suveranități;
- c) legea nu trebuie să stabilească decât pedepse strict și evident necesare și nimeni nu poate fi pedepsit decât în virtutea unei legi stabilite și promulgate anterior delictului și aplicată legal.

3. Una dintre funcțiile Adunării Generale a ONU este:

- a) de a face recomandări în scopul de a promova respectul și îndeplinirea drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru toți;
- b) de a crea comisii în scopul de a promova respectul și îndeplinirea drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru toți;
- c) de a iniția studii și de a elabora recomandări privind realizarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, încredințate Comisiei a III-a privind problemele sociale, umanitare și culturale.

4. Alegeți varianta corectă:

- a) drepturile omului nu sunt conferite de dreptul internațional, ci acestea decurg din identitatea universală a persoanei umane;
- b) drepturile omului sunt recunoscute de dreptul internațional;
- c) drepturile omului sunt atribuite individual.

5. Protecția internațională a drepturilor omului a fost definită ca:

a) parte a dreptului internațional alcătuită din norme ce reglementează drepturile subiective esențiale pentru individ, conținutul acestora și garanțiile existente pentru respectarea și exercitarea lor în plan internațional;

b) având obiectul reglementării relațiile internaționale (interstatale și între alte subiecte de drept internațional), spre deosebire de relațiile din interiorul unui stat care formează obiectul dreptului intern;

c) totalitatea normelor juridice create de state (și celelalte subiecte de drept internațional) pe baza acordului de voință, exprimate în tratate și alte izvoare de drept, norme a căror aducere la îndeplinire este asigurată prin respectarea lor de bunăvoie, iar în caz de necesitate prin măsuri de constrângere aplicate de către state în mod individual sau colectiv ori prin intermediul organizațiilor internaționale.

6. Normele imperative nu permit:

a) încălcarea;

b) modificarea;

c) ignorarea;

7. Normele imperative protejează:

a) valori fundamentale ale statelor;

b) orice raport juridic;

c) orice normă de drept internațional;

8. Una dintre trăsăturile protecției internaționale a drepturilor omului constă în:

a) competența națională exclusivă în materia drepturilor omului;

b) crearea unui regim internațional de ordine privată;

c) subsidiaritatea consacrării și garantării internaționale a drepturilor omului față de consacrarea și garantarea lor în plan intern.

9. Trăsăturile protecției internaționale a drepturilor omului au în vedere :

a) excluderea competenței naționale exclusive în materia drepturilor omului;

b) crearea unui regim internațional de ordine publică;

c) subsidiaritatea consacrării și garantării internaționale a drepturilor omului față de consacrarea și garantarea lor în plan intern.

10. Problematica drepturilor omului:

- a) este chestiune contractuală;
- b) face parte din ordinea publică internațională;
- c) face parte din ordinea privată.

Completați următoarele enunțuri:

1. Statul parte la o convenție internațională care proclamă...nu este supus doar obligației de a garanta drepturile protejate pentru proprii lui cetățeni, ci acesta trebuie să se conformeze acestei obligații față de toți indivizii care se găsesc pe teritoriul său, indiferent de cetățenie.
2. Limitarea suveranității unui stat nu se face în favoarea unui alt stat, ci în favoarea...și ...acestora.
3. Printr-un tratat internațional în materia drepturilor omului statele nu se obligă față de state, ci față de indivizi, care sunt...

Teme pentru eseuri

1. Individul, titular de drepturi și obligații în ordina juridică internațională.
2. Argumentați caracterul obiectiv al drepturilor omului.
3. Studiu comparativ între principiul universalității drepturilor omului și principiul indivizibilității drepturilor omului.

II.6. Bibliografie

Bibliografie obligatorie

[1]: pp. 14-18

[2]: Prezentare Power Point audio

Bibliografie generală

[3]: pp. 36-47

[5]: pp. 23-38

[8]: pp. 57-74

[10]: pp. 16-34.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE III
IZVOARELE
PROTECȚIEI JURIDICE A DREPTURILOR OMULUI
(SURSELE DE CONSACRARE ȘI PROTECȚIE A DREPTURILOR OMULUI)

III.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate sursele de consacrare și protecție a drepturilor omului la nivel internațional și regional

.

Durata medie pentru parcurgerea acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

III.2. Competențe conferite

După parcurgerea capitolului, studentul va fi capabil să facă distincția dintre sursele de consacrare și protecție a drepturilor omului la nivel internațional și cele existente la nivel regional (european, american și african). Totodată, are posibilitatea de a le identifica aceste surse, pentru fiecare dintre palierele de reglementare menționate.

III.3. Conținut

III.3.1. Definiția și clasificarea izvoarelor Protecției juridice a drepturilor omului (surselor de consacrare și protecție a drepturilor omului)

III.3.2. Izvoarele (sursele) Protecției juridice a drepturilor omului la nivel internațional (universal)

III.3.3. Izvoarele (sursele) Protecției juridice a drepturilor omului la nivel regional

III.3.4. Izvoare cutumiare, sursele jurisprudențiale și alte surse

III.3.1. Definiția și clasificarea izvoarelor Protecției juridice a drepturilor omului (surselor de consacrare și protecție a drepturilor omului)

Izvoarele (sursele) Protecției juridice a drepturilor omului pot fi analizate potrivit celor două sensuri (accepțiuni), recunoscute unanim de către doctrina juridică, respectiv, sensul material și sensul formal.

Izvoarele (sursele) materiale ale Protecției juridice a drepturilor omului desemnează factorii de configurare a dreptului, dreptul natural și rațiunea umană, conștiința juridică. Izvoarele materiale, denumite și izvoare reale sau izvoare substanțiale, cuprind, așadar, factorii economici, sociali, politici, ideologici și de altă natură, principii morale, filosofice, religioase care determină și condiționează apariția normelor juridice în materia drepturilor omului.

Izvoarele (sursele) formale ale Protecției juridice a drepturilor omului reprezintă formele specifice de exprimare a normelor juridice cu caracter internațional, regional și național care consacră, garantează, apără și protejează drepturile omului.

Rezultă, așadar, că izvoarele (sursele) formale ale Protecției juridice a drepturilor omului pot fi:

- izvoare (surse) internaționale (universale);
- izvoare (surse) regionale;
- izvoare (surse) naționale.

III.3.2. Izvoarele (sursele) Protecției juridice a drepturilor omului la nivel internațional (universal)

III.3.2.1. Carta O.N.U.

Carta Națiunilor Unite, cel mai important document contemporan, care fundamentează actuala ordine juridică internațională, face referiri la drepturile omului în Preambul și în șase dintre articolele ei. Astfel, în paragraful doi din Preambul este reafirmată *„credea în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea și valoarea persoanei umane, în egalitatea în drepturi a bărbaților și femeilor, precum și a națiunilor mari și mici”*, iar în paragraful 4 este exprimată hotărârea popoarelor Națiunilor Unite, în numele cărora este adoptată Carta, de a favoriza *„progresul social și instaurarea unor condiții mai bune de trai într-o mai mare libertate”*.

III.3.2.2. Dispozițiile actelor constitutive ale unor instituții specializate referitoare la drepturile omului

Organizația Internațională a Muncii (OIM), Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), Organizația Mondială a Sănătății (OMS) și Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO) sunt patru dintre instituțiile specializate din sistemul Națiunilor Unite care au înscris în actele lor constitutive promovarea și protecția drepturilor omului.

III.3.2.3. Carta internațională a drepturilor omului

Carta internațională a drepturilor omului este o denumire simbolică dată de către specialiști, sub acest titlu fiind reunite cinci documente fundamentale în materie, și anume: Declarația universală a drepturilor omului, Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Protocolul facultativ la Pactul internațional privind drepturile civile și politice referitor la instituirea unui mecanism de soluționare a plângerilor persoanelor particulare și Al doilea Protocol facultativ la Pactul internațional privind drepturile civile și politice referitor la abolirea pedepsei cu moartea.

III.3.2.4. Convenții relevante privitoare la protecția internațională a drepturilor omului

În plan internațional, preocupările în materia protecției drepturilor omului s-au concretizat în adoptarea, după anul 1948, a peste 60 de convenții și declarații având ca obiect de reglementare protecția vieții umane și a dreptului la viață, eliminarea discriminării, cetățenia, apatridia, dreptul la azil și refugiații, protecția împotriva torturii, pedepselor sau tratamentelor crude, inumane sau degradante, drepturile femeii, drepturile copilului, familia, căsătoria.

III.3.3. Izvoarele (sursele) Protecției juridice a drepturilor omului la nivel regional

Potrivit actualelor sisteme de protecție regionale izvoarele (sursele) protecției juridice a drepturilor omului cuprind:

1. izvoare (surse) de consacrare și protecție a drepturilor omului la nivel european;
2. izvoare (surse) africane de consacrare și protecție a drepturilor omului;
3. izvoare (surse) americane de consacrare și protecție a drepturilor omului;
4. izvoare (surse) de consacrare și protecție a drepturilor omului în lumea musulmană;
5. izvoare (surse) de consacrare și protecție a drepturilor omului în Asia de est și sud-est.

III.3.3.1. Izvoare (surse) de consacrare și protecție a drepturilor omului la nivel european

Având în vedere că problematica drepturilor omului pe continentul european se caracterizează prin implicarea activă a mai multor structuri instituționale, considerăm că și analiza

surselor de consacrare și protecție a drepturilor omului trebuie raportată la acestea, fapt pentru care prezenta analiză cuprinde²:

III.3.3.1.1. Surse convenționale de consacrare și protecție a drepturilor omului adoptate în cadrul Consiliului Europei

III.3.3.1.2. Surse de consacrare și protecție a drepturilor omului adoptate în cadrul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa

III.3.3.1.3. Surse de consacrare și protecție a drepturilor omului adoptate în cadrul Uniunii Europene

III.3.3.1.4. Izvoare (surse) africane de consacrare și protecție a drepturilor omului

Organizația Unității Africane (OUA), creată la data de 25 mai 1963, când a fost semnată la Addis-Abeba Carta acesteia, a fost o organizație cu caracter regional, ce a activat pe continentul african până la 9 iulie 2002, fiind înlocuită de Uniunea Africană, o structură organizată după modelul Uniunii Europene.

III.3.3.1.5. Izvoare (surse) americane de consacrare și protecție a drepturilor omului (America de nord și America de sud)

Principalele izvoare (surse) americane de consacrare și protecție a drepturilor omului sunt:

- Carta Organizației Statelor Americane;
- Declarația americană a drepturilor și îndatoririlor omului;
- Convenția americană a drepturilor omului.

III.3.3.1.6. Izvoare (surse) de consacrare și protecție a drepturilor omului în lumea musulmană

Dreptul islamic, fiind un sistem de drept de inspirație religioasă și tradițională, prezintă o serie de caracteristici proprii și are izvoare juridice diferite. Cu toate acestea, lumea musulmană s-a preocupat ca pe lângă prevederile din dreptul intern, să reglementeze problematica drepturilor omului și la nivel regional.

III.3.3.1.7. Izvoare (surse) de consacrare și protecție a drepturilor omului în Asia de est și sud-est.

La nivel asiatic³, nu există nicio sursă convențională referitoare la protecția drepturilor omului și nici un mecanism de monitorizare, astfel că statele din zonă aplică, în această materie, dreptul național și dreptul internațional.

² A se vedea, în acest sens, R. Miga-Beșteliu, C. Brumar, *op. cit.*, pp. 63-89; N. Purdă, N. Diaconu, *op. cit.*, pp. 83-104.

Drepturile omului sunt privite în plan secund, deoarece prioritare sunt interesele comunității, apreciindu-se că individul se definește prin rolul și responsabilitățile din cadrul comunității.

III.3.4. Izvoare cutumiare, sursele jurisprudențiale și alte surse

III.3.4.1. Sursele cutumiare

Cutuma internațională a reprezentat o practică generală, constantă, relativ îndelungată și repetată a statelor, considerată de ele ca având forță juridică obligatorie.

III.3.4.2. Sursele jurisprudențiale

Jurisprudența internațională relevantă în materia drepturilor omului a fost clasificată în raport cu două criterii, respectiv sfera competențelor organelor specializate în materia drepturilor omului și natura organului de la care provine⁴.

III.3.4.3. Alte surse

Potrivit doctrinei juridice, pot fi reținute ca surse ale protecției juridice ale drepturilor omului următoarele categorii de acte:

- acte interne adoptate de organe ale unor organizații internaționale, cu forță juridică propriu-zisă sunt acte prin care se creează organe subsidiare ale unor organizații internaționale, se atribuie competențe unor organe ori se stabilesc proceduri de protecție a drepturilor omului în fața unor organe ale organizațiilor internaționale;

- acte interne adoptate de organe ale unor organizații internaționale, cu caracter declarator sau programator (*soft law*) sunt acte a căror forță juridică se impune printr-un element intern, valoarea conținutului lor, decât printr-unul extern, forma lor juridică;

- acte cu caracter politic și juridic (*soft law*) sunt acte internaționale adoptate în cursul unor conferințe sau reuniuni internaționale, desfășurate în cadrul unor organizații internaționale sau independent de acestea.

³ Pentru o amplă prezentare a specificului zonei asiatice în materia drepturilor omului, a se vedea, R. Miga-Besteliu, C. Brumar, *op. cit.*, pp. 95-99.

⁴ Pentru detalii, a se vedea, C.-L. Popescu, *op. cit.*, pp. 30-32.

III.4. Rezumat

1. Izvoarele (sursele) formale ale Protecției juridice a drepturilor omului reprezintă formele specifice de exprimare a normelor juridice cu caracter internațional, regional și național care consacră, garantează, apără și protejează drepturile omului.

2. Izvoarele (sursele) Protecției juridice a drepturilor omului la nivel internațional (universal) sunt: Carta O.N.U., actele constitutive ale unor instituții specializate referitoare la drepturile omului, Carta internațională a drepturilor omului (Declarația Universală a Drepturilor Omului, Pactul internațional relative la drepturile civile și politice, Pactul internațional relative la drepturile economice, sociale și culturale și protocoalele adiționale la primul pact), precum și convențiile relevante privitoare la protecția internațională a drepturilor omului.

3. Sursele de consacrare și protecție a drepturilor omului la nivel european se clasifică în trei categorii:

- Surse convenționale de consacrare și protecție a drepturilor omului adoptate în cadrul Consiliului Europei;
- Surse de consacrare și protecție a drepturilor omului adoptate în cadrul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa;
- Surse de consacrare și protecție a drepturilor omului adoptate în cadrul Uniunii Europene.

4. Surse de consacrare și protecție a drepturilor omului există și la nivel american, african și în lumea musulmană, cu specificitățile ce se rețin pentru fiecare dintre regiunile menționate.

III.5. Test de evaluare

1. Pentru a stabili elementele unei norme cutumiare se pot lua în considerare:

- a) actele organelor cu atribuții în planul relațiilor internaționale;
- b) acte normative interne care nu au legătură cu problema respectivă;
- c) opinii exprimate de delegațiile statelor la conferințele internaționale.

2. Cutuma poate fi:

- a) regională;
- b) poate privi doar două state;
- c) o norma juridică imperativă.

3. Tratatetele bilaterale sunt:

- a) mai numeroase decât cele multilaterale;
- b) mai puțin utilizate decât cele multilaterale;
- c) cel mai important izvor de drept internațional.

4. Sursele internaționale de consacrare și protecție a drepturilor omului sunt :

- a) forme de exprimare a normelor juridice care consacră și garantează în plan internațional drepturile omului;
- b) instrumente juridice în domeniu în vederea cunoașterii și educării fiecărui membru al societății în spiritul respectării standardelor consacrate;
- c) norme de conduită pentru state, care semnifică angajamentul statelor respective de a proteja drepturile indivizilor.

5. ONU are mai multe obiective privind protecția drepturilor omului printre care:

- a) de a elabora instrumentele ce consacră drepturile și libertățile fundamentale ale omului;
- b) de a propune căile și modalitățile specifice de promovare și respectare a normelor adoptate;
- c) de a reacționa la violarea sistematică și flagrantă a drepturilor omului.

6. La nivelul organizațiilor internaționale este stabilit:

- a) cadrul juridic de protecție a drepturilor omului;
- b) mecanismul de protecție cu caracter politic;
- c) mecanismul de protecție cu caracter jurisdicțional.

7. Sursele internaționale pot fi :

- a) convenționale ;
- b) cutumiare ;
- c) jurisprudențiale ;
- d) doctrina;
- e) soft law.

8. Din punct de vedere al sferei geografice de aplicare avem:

- a) surse cu vocație universală;
- b) surse regionale ;
- c) surse la nivel național.

9. Declarația Universală a Drepturilor Omului:

a) marchează începutul unei noi etape în domeniul drepturilor omului;

b) se întemeiază pe filosofia conform căreia toate ființele umane se nasc libere și egale în drepturi, iar ele sunt înzestrate cu rațiune și cu conștiință și trebuie să acționeze unele față de altele într-un spirit de fraternitate;

c) subliniază că genocidul, indiferent dacă este comis în timp de pace sau de război, conform dreptului internațional, este o crimă.

10. Printre caracteristicile fundamentale ale drepturilor omului enumerăm :

a) universalitatea;

b) inalienabilitatea;

c) subsidiaritatea.

Completați următoarele enunțuri :

1) În Preambulurile celor două Pacte internaționale se reamintește obligația statelor de a promova..., idealul ființelor umane libere fiind să se bucure de libertatea civilă și politică.

2) Pactul internațional privind drepturile civile și politice prevede..., conform căruia nimeni nu trebuie privat arbitrar de viața sa.

3) Pactul internațional privind drepturile civile și politice cuprinde garanții pentru ca persoanele acuzate de comiterea unor infracțiuni să nu fie condamnate fără ca...

Teme pentru eseuri

1. Semnificația deosebită a Declarației Universale a Drepturilor Omului în materia protecției drepturilor omului
2. Importanța dispozițiilor stipulate în Convenția pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială.
3. Aplicarea și interpretarea unitară a drepturilor omului la nivel unional.

III.6. Bibliografie

Bibliografie obligatorie

[1]: pp. 19-27

[2]: Prezentare Power Point audio

Bibliografie generală

[3]: pp. 48-87

[4]: pp. 1-72

[5]: pp. 39-105

[8]: pp. 126-164

[9]: pp. 6-20

[10]: pp. 35-80

[11]: pp. 1-36; 62-204.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE IV

SISTEME INSTITUȚIONALE DE PROTECȚIE A DREPTURILOR OMULUI

IV.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate sistemele instituționale de protecție a drepturilor omului la nivel internațional și regional (european, african și american)

Durata medie pentru parcurgerea acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

IV.2. Competențe conferite

După parcurgerea capitolului, studentul va fi capabil să prezinte sistemul instituțional universal de consacrare și protecție a drepturilor omului în cadrul Organizației Națiunilor Unite și în cadrul instituțiilor specializate din sistemul Organizației Națiunilor Unite, precum și sistemele instituționale regionale de consacrare și protecție a drepturilor omului: la nivel regional european, la nivel regional interamerican, la nivel regional african.

De asemenea, poate să explice principalele mecanisme de monitorizare a promovării și protecției drepturilor omului, instituite la nivel universal și la nivel regional (european, interamerican și african).

IV.3. Conținut

IV.3.1. Sistemul instituțional universal de promovare și protecție a drepturilor omului în cadrul Organizației Națiunilor Unite și în cadrul instituțiilor specializate din sistemul Organizației Națiunilor Unite

IV.3.2. Sistemele instituționale regionale de promovare și protecție a drepturilor omului: la nivel regional european, la nivel regional interamerican, la nivel regional african.

IV.3.1. Sistemul instituțional universal de consacrare și protecție a drepturilor omului în cadrul Organizației Națiunilor Unite și în cadrul instituțiilor specializate din sistemul Organizației Națiunilor Unite

Organizația Națiunilor Unite a fost creată prin Carta O.N.U., adoptată la 16 iunie 1945, la San Francisco și intrată în vigoare la 24 octombrie 1945.

Carta a stabilit drept scop al organizației realizarea cooperării internaționale „în promovarea și încurajarea respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru toți, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie”, favorizând „respectul universal și efectiv al drepturilor omului”.

În vederea aplicării acestor dispoziții, tot prin Cartă și în baza acesteia a fost creat un sistem instituțional, reprezentat de următoarele categorii de organe și organisme:

1. Organe principale ale O.N.U.

2. Organe create în aplicarea tratatelor internaționale cu vocație universală specializate în domeniul drepturilor omului (instrumentelor O.N.U. referitoare la drepturile omului)

3. Instituții specializate din sistemul Națiunilor Unite care se ocupă în mod special de probleme referitoare la drepturile omului și Înalțul Comisariat al O.N.U. pentru Refugiați

IV.3.2. Sistemele instituționale regionale de promovare și protecție a drepturilor omului

IV.3.2.1. Sistemul european de promovare și protecție a drepturilor omului

IV.3.2.1.1. Sistemul european de promovare și protecție a drepturilor omului creat în cadrul Consiliului Europei

Statutul Consiliului Europei a fost semnat la Londra la 5 mai 1949 și intrat în vigoare la 3 august 1949. Potrivit art. 1 din Statut, „Scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o mai mare unitate între membrii săi pentru salvagardarea și realizarea idealurilor și principiilor care sunt moștenirea lor comună și pentru facilitarea progresului lor economic și social”, unul dintre mijloacele pentru atingerea acestui scop fiind respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. În art. 3 consacră obligația fiecărui stat membru de a accepta „principiile statului de drept și principiul în virtutea căruia fiecare persoană aflată sub jurisdicția sa trebuie să se bucure de drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”.

În cadrul Consiliului Europei, au fost create mai multe sisteme de promovare și protecție a drepturilor omului, care pot fi grupate în trei categorii:

A. Sistemul instituțional creat în aplicarea Convenției Europene a Drepturilor Omului;

B. Sistemul instituțional creat în aplicarea Cartei Sociale Europene și a protocoalelor adiționale ale acesteia;

C. Alte sisteme instituționale create în aplicarea convențiilor relative la drepturile omului.

IV.3.2.1.2. Sistemul european de promovare și protecție a drepturilor omului creat în cadrul OSCE

În cadrul Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, funcționează două organe cu atribuții în problematica protecției drepturilor omului, respectiv:

- *Biroul pentru instituții democratice și drepturile omului*
- *Înaltul Comisar asupra minorităților naționale,*

IV.3.2.1.3. Sisteme europene de promovare și protecție a drepturilor omului create în cadrul Uniunii Europene

- *Mediatorul European;*
- *Parlamentul European;*
- *Comisia temporară de anchetă;*
- *Curtea de Justiție;*
- *Agenția pentru Drepturile Fundamentale a Uniunii Europene.*

IV.3.2.2. Sistemul interamerican de promovare și protecție a drepturilor omului

În cadrul Organizației Statelor Americane (OSA), sistemul organelor specifice privind promovarea și respectarea drepturilor omului este inspirat de modelul european până la Protocolul 11 și cuprinde:

- Comisia interamericană a drepturilor omului;
- Curtea interamericană a drepturilor omului.

IV.3.2.3. Sistemul african de promovare și protecție a drepturilor omului

În cadrul Organizației Unității Africane există:

- Comisia Africană pentru Drepturile Omului și Popoarelor;
- Curtea Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor.

IV.4. Rezumat

1. Sistemul instituțional universal de consacrare și protecție a drepturilor omului în cadrul Organizației Națiunilor Unite și în cadrul instituțiilor specializate din sistemul Organizației Națiunilor Unite cuprinde:

- organele principale ale O.N.U.;

- organe create în aplicarea tratatelor internaționale cu vocație universală specializate în domeniul drepturilor omului (instrumentelor O.N.U. referitoare la drepturile omului;

- instituții specializate din sistemul Națiunilor Unite care se ocupă în mod special de probleme referitoare la drepturile omului și Înalțul Comisariat al O.N.U. pentru Refugiați.

2. Sistemul european de promovare și protecție a drepturilor omului cuprinde:

a) sistemul european de promovare și protecție a drepturilor omului creat în cadrul Consiliului Europei format din:

b) sistemul european de promovare și protecție a drepturilor omului creat în cadrul OSCE;

c) sisteme europene de promovare și protecție a drepturilor omului creat în cadrul Uniunii Europene.

3. Sistemul interamerican de promovare și protecție a drepturilor omului cuprinde Comisia interamericană a drepturilor omului și Curtea interamericană a drepturilor omului.

4. Sistemul african de promovare și protecție a drepturilor omului cuprinde Comisia africană a drepturilor omului și Popoarelor și Curtea africană a drepturilor omului și Popoarelor.

IV.5. Test de evaluare

1) Printre organele subsidiare necesare pentru îndeplinirea funcțiilor Adunării Generale a O.N.U. se numără:

a) Consiliul Drepturilor Omului;

b) Comitetul special al decolonizării;

c) Consiliul Economic și Social.

2) Comitetul special al decolonizării a fost creat prin:

a) Rezoluția Adunării Generale a O.N.U. nr. 1654 (XVI) din noiembrie 1961;

b) Rezoluția Adunării Generale a O.N.U. nr. 60/251 din 15 martie 2006;

c) Actul constitutiv al organizației semnat la 16 noiembrie 1945.

3) Atribuțiile Consiliului Economic și Social în domeniul drepturilor omului sunt:

a) să elaboreze sau să inițieze studii și rapoarte asupra problemelor internaționale în domeniile economic, social și cultural, educație, sănătate publică;

b) să adreseze recomandări asupra problemelor internaționale în domeniile economic, social și cultural, educație, sănătate publică Adunării Generale, țărilor membre și instituțiilor specializate;

c) să pregătească proiecte de Convenții pe care să le supună Adunării Generale.

4) Comisia pentru condiția femeii a fost creată în anul:

- a) 1961;
- b) 1946;
- c) 1948.

5) Înaltul Comisar pentru drepturile omului a fost creat prin:

- a) Rezoluția Adunării Generale a O.N.U. nr. 1654 (XVI) din noiembrie 1961;
- b) Rezoluția Adunării Generale a O.N.U. nr. 48/141 din 7 ianuarie 1994.
- c) Actul constitutiv al organizației semnat la 16 noiembrie 1945.

6) Obiectivele fundamentale ale Consiliului de Tutelă sunt :

- a) de a încuraja respectarea drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru toți, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie, și de a dezvolta sentimentul de interdependență al popoarelor lumii;
- b) de a asigura egalitatea de tratament în domeniile social, economic tuturor membrilor Națiunilor Unite și cetățenilor lor;
- c) de a asigura egalitatea de tratament în administrarea justiției.

7) Funcțiile Comisiei de drept internațional sunt:

- a) dezvoltarea progresivă a dreptului internațional;
- b) codificarea dreptului internațional;
- c) răspândirea culturii și educației pentru toți în spiritul dreptății, al libertății și al păcii.

8) Organizația Internațională a Muncii a fost creată la data de:

- a) 11 aprilie 1919;
- b) 4 noiembrie 1946;
- c) 22 iunie 1946.

9) Actul constitutiv al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură a fost semnat la:

- a) 11 aprilie 1919;
- b) 4 noiembrie 1946;
- c) 22 iunie 1946.

10) Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură a fost constituită la:

- a) 11 aprilie 1919;
- b) 16 octombrie 1945;
- c) 22 iunie 1946.

Completați următoarele enunțuri:

- 1) În cadrul Secretariatului ONU au fost create și funcționează o serie de organe și organisme cu competențe în domeniul drepturilor omului, coordonate de...
- 2) În îndeplinirea atribuțiilor sale, Înalțul Comisar pentru Drepturile Omului acționează în cadrul competenței, autorității și deciziilor generale ale...
- 3) Scopul Centrului pentru drepturile omului este acela de a...

Teme pentru eseuri

- 1. Înalțul Comisar pentru drepturile omului - un pas important în materia drepturilor omului.
- 2. Rolul Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură în domeniul protecției și promovării drepturilor omului.
- 3. Comisia interamericană pentru drepturile omului - atribuții și procedura de soluționare a plângerilor individuale.

IV.6. Bibliografie

Bibliografie obligatorie

[1]: pp. 28-30

[2]: Prezentare Power Point audio

Bibliografie generală

[3]: pp. 88-107

[4]: pp. 289-315

[5]: pp. 189-247

[8]: pp. 77-87

[9]: pp. 21-27; 271-287

[10]: pp. 48-80

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE V

MECANISME DE MONITORIZARE A PROTECȚIEI DREPTURILOR OMULUI

V.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate mecanisme de monitorizare a promovării și protecției drepturilor omului, instituite la nivel universal și la nivel regional (european, interamerican și african).

Durata medie pentru parcurgerea acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

V.2. Competențe conferite

După parcurgerea capitolului, studentul va fi capabil să prezinte și să explice principalele mecanisme de monitorizare a promovării și protecției drepturilor omului, instituite la nivel universal și la nivel regional (european, interamerican și african).

V.3. Conținut

V.3.1. Procedurile internaționale și regionale de protecție a drepturilor omului (mecanismele internaționale și regionale de monitorizare a protecției drepturilor omului)

V.3.1.1. Procedurile internaționale nejudiciare de protecție a drepturilor omului (mecanismele internaționale și regionale nejudiciare de monitorizare a protecției drepturilor omului)

V.3.1.2. Procedurile regionale judiciare de protecție a drepturilor omului (mecanismele regionale judiciare de monitorizare a protecției drepturilor omului) - în sistemul regional european; în sistemul regional interamerican; în sistemul regional african.

V.3.2. Consultarea paginii web a CEDO (<https://www.echr.coe.int>) în vederea completării unei cereri adresate CEDO

În literatura de specialitate, procedurile internaționale de protecție a drepturilor omului (mecanismele internaționale de monitorizare a protecției drepturilor omului) au fost clasificate în funcție de existența mai multor criterii.

V.3.1. Procedurile internaționale și regionale de protecție a drepturilor omului (mecanismele internaționale și regionale de monitorizare a protecției drepturilor omului)

V.3.1.1. Procedurile internaționale nejudiciare de protecție a drepturilor omului (mecanismele internaționale și regionale nejudiciare de monitorizare a protecției drepturilor omului)

Procedurile internaționale nejudiciare pot îmbrăca următoarele forme:

- controlul (monitorizarea) pe calea rapoartelor statale;
- controlul (monitorizarea) în urma sesizărilor statale, plângerilor individuale, plângerilor colective, sesizărilor interne;
- controlul (monitorizarea) prin anchete;
- controlul (monitorizarea) pe calea avizelor consultative;
- controlul (monitorizarea) prin mijloace politice și diplomatice.

V.3.1.2. Procedurile regionale judiciare de protecție a drepturilor omului (mecanismele regionale judiciare de monitorizare a protecției drepturilor omului) - în sistemul regional european; în sistemul regional interamerican; în sistemul regional african.

V.3.1.2.1. Curtea Europeană a Drepturilor Omului⁵

Prin Protocolul nr. 11 din 11 mai 1994, încheiat la Strasbourg s-a constituit Curtea Europeană a Drepturilor Omului, organ judiciar internațional cu caracter permanent, iar prin Protocolul nr. 14, intrat în vigoare la 1 iunie 2010, au fost reformate structura curții, condițiile de admisibilitate a plângerilor individuale și procedura contencioasă.

V.3.1.2.2. Curtea Interamericană a Drepturilor Omului (CIADO)

Curtea Interamericană a Drepturilor Omului (CIADO) este organ jurisdicțional autonom, cu sediul la San José, Costa Rica.

⁵ Sediul Curții Europene a Drepturilor Omului este la Strasbourg.

V.3.1.2.3. Curtea Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor

Curtea Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor este un organ judiciar cu independență funcțională prin intermediul căruia statele africane contribuie la dezvoltarea modelului juridic regional de protecție a drepturilor omului.

V.3.2. Consultarea paginii web a CEDO (<https://www.echr.coe.int>) în vederea completării unei cereri adresate CEDO

Completarea cererii adresate CEDO.

V.4. Rezumat

1. Procedurile internaționale nejudiciare pot îmbrăca următoarele forme:

- controlul (monitorizarea) pe calea rapoartelor statale;
- controlul (monitorizarea) în urma sesizărilor statale, plângerilor individuale, plângerilor colective, sesizărilor interne;
- controlul (monitorizarea) prin anchete;
- controlul (monitorizarea) pe calea avizelor consultative;
- controlul (monitorizarea) prin mijloace politice și diplomatice.

2. Procedurile regionale judiciare de protecție a drepturilor omului (mecanismele regionale judiciare de monitorizare a protecției drepturilor omului) - în sistemul regional european; în sistemul regional interamerican; în sistemul regional african cuprind:

- Curtea Europeană a drepturilor omului;
- Curtea Interamericană a Drepturilor Omului;
- Curtea Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor.

V.5. Test de evaluare

1) Subiectele cu drept de sesizare a Curții europene a drepturilor omului sunt:

- a) numai persoanele fizice, victime ale unor încălcări ale drepturilor și libertăților reglementate în Convenția europeană a drepturilor omului;
- b) orice persoană fizică, ONG sau grup de particulari care se pretind victime ale unor violări provenind de la un stat parte;
- c) numai statele membre ale Uniunii Europene.

2) Procedura contencioasă este reglementată:

- a) numai în cazul Curții Europene a Drepturilor Omului și Curții Interamericane a drepturilor omului;
- b) în cazul Curții Europene a Drepturilor Omului, Curții Africane a Drepturilor Omului și Popoarelor, Curții Interamericane a drepturilor omului;
- c) în același instrument juridic internațional, aplicabil tuturor instanțelor internaționale și regionale.

3) Curtea Europeană a drepturilor omului constituie:

- a) o procedură regională judiciară de protecție a drepturilor omului;
- b) o procedură internațională judiciară de protecție a drepturilor omului;
- c) o procedură regională nejudiciară de protecție a drepturilor omului.

4) Procedurile regionale judiciare de protecție a drepturilor omului sunt:

- a) sunt reglementate unitar;
- b) nu beneficiază de reglementare;
- c) sunt reglementate diferit de la o regiune la alta.

Completați următoarele enunțuri:

- 1) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fost constituită prin Protocolul...
- 2) Curtea Interamericană a Drepturilor Omului (CIADO) este organ ...
- 3) Curtea Africană a Drepturilor Omului și Popoarelor este un organ judiciar cu independență...

Teme pentru eseuri

- 1. Procedura în fața Curții Europene a Drepturilor omului.
- 2. CEDO, CIADO, CADOP – abordare comparativă.
- 3. Rolul CIADO în apărarea drepturilor omului.

V.6. Bibliografie

Bibliografie obligatorie

[1]: pp. 30-35

[2]: Prezentare Power Point audio

Bibliografie generală

[3]: pp. 108-124

[5]: pp. 248-325

[8]: pp. 89-125

[9]: pp. 29-80

[10]: pp. 48-115.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE VI

PROTECȚIA JURIDICĂ A DREPTURILOR ȘI LIBETĂȚILOR FUNDAMENTALE ALE OMULUI ÎN ROMÂNIA

VI.1. Introducere

Acest capitol este dedicat analizei conceptului de drepturi ale omului și a protecției juridice a acestora în sistemul dreptului român.

Durata medie pentru parcurgerea acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

VI.2. Competențe conferite

După parcurgerea capitolului, studentul va fi capabil să precizeze conținutul noțiunilor de drepturi și libertăți fundamentale așa cum sunt ele reglementate în legislația națională și să identifice principalele mecanisme, structuri și instituții juridice consacrate protecției acestora.

VI.3. Conținut

VI.3.1. Scurt istoric al evoluției conceptului de drepturi ale omului în România

VI.3.2. Cadrul juridic de consacrare și protecție a drepturilor omului în sistemul Constituției României din 1991, republicată

VI.3.3. Restrângerea exercitării drepturilor și libertăților fundamentale în Constituția României

VI.3.4. Mecanisme de asigurare și garantare a drepturilor și libertăților fundamentale la nivel național

VI.3.1. Scurt istoric al evoluției conceptului de drepturi ale omului în România

Concepțiile privind drepturile omului în România au urmat cursul istoriei naționale, afirmându-se și dezvoltându-se pe fondul idealurilor de libertate și unitate națională.

VI.3.2. Cadrul juridic de consacrare și protecție a drepturilor omului în sistemul Constituției României din 1991, republicată

După anul 1989, în România au fost create condițiile pentru edificarea unui autentic sistem democratic al drepturilor și libertăților omului.

Titlul II al Constituției României, intitulat „Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale” cuprinde patru capitole, respectiv Capitolul 1 – Dispoziții comune, Capitolul 2 – Drepturile și libertățile fundamentale, Capitolul 3 – Îndatoririle fundamentale și capitolul 4 – Avocatul Poporului. Rezultă, așadar, că prevederile constituționale nu se limitează numai la o enunțare a drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale, ci instituie și garanții de natură să asigure respectul acestora.

VI.3.3. Restrângerea exercitării drepturilor și libertăților fundamentale în Constituția României

În deplină concordanță cu reglementările Uniunii Europene în materie, art. 53 din Constituția României, republicată, prevede următoarele:

„(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății”.

VI.3.4. Mecanisme de asigurare și garantare a drepturilor și libertăților fundamentale la nivel național

VI.3.4.1. Considerații introductive

Pentru ca toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului să poată fi exercitate efectiv a fost instituit la nivel național un sistem de garanții, prin a căror acțiune conjugată să se asigure eficiență drepturilor.

VI.3.4.2. Contenciosul constituțional

Instituția contenciosului constituțional a apărut și a evoluat conturând două modele de control al constituționalității legilor. Primul model este cel de origine americană, potrivit căruia controlul constituționalității legilor se asigură prin intermediul instanțelor judecătorești, iar al doilea model este cel european în conformitate cu care exercitarea controlului constituționalității legilor este asigurată de autorități specializate de jurisdicție constituțională.

VI.3.4.3. Contenciosul administrativ și rolul său în asigurarea și garantarea drepturilor subiective

Preocupări în sensul protecției drepturilor subiective împotriva actelor autorităților publice s-au manifestat încă din primele documente internaționale referitoare la drepturile și libertățile fundamentale.

VI.3.4.4. Avocatul Poporului

Una din primele instituții juridice create pentru a asigura respectul datorat omului și demnității ființei umane, a proteja drepturile și libertățile sale fundamentale, precum și pentru instituirea unui sistem de garantare și protejare a acestora, a fost instituția „Ombudsman-ului” care a apărut în Suedia în 1766 când a fost ales primul „ombudsman” (procuror parlamentar), care a avut ca model funcția de Ombudsman al Regelui, creată în 1713.

În Constituția României, instituția Avocatul Poporului a fost introdusă după modelul țărilor scandinave ca un organ independent, având prerogativa de a exercita un control asupra actelor de guvernământ.

VI.4. Rezumat

1. Afirmarea conceptului românesc de drepturi ale omului a parcurs un lung proces evolutiv, care a urmat etapele formării statului român.

2. Drepturile și libertățile fundamentale ale omului beneficiază de o reglementare constituțională. Astfel, Titlul II al Constituției României, intitulat „Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale” cuprinde patru capitole, respectiv Capitolul 1 – Dispoziții comune, Capitolul 2 – Drepturile și libertățile fundamentale, Capitolul 3 – Îndatoririle fundamentale și capitolul 4 – Avocatul Poporului. Prevederile constituționale nu se limitează numai la o enunțare a drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale, ci instituie și garanții de natură să asigure respectul acestora.

3. Restrângerea exercitării drepturilor și libertăților fundamentale se poate face în condițiile art. 53 din Constituție, recomandându-se să fie pe deplin înțelese condițiile reglementate constituțional.

4. Pentru ca toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului să poată fi exercitate efectiv a fost instituit la nivel național un sistem de garanții, prin a căror acțiune conjugată să se asigure eficiență drepturilor.

VI.5. Test de evaluare

1. Regulamentul Organic, adoptat în 1831 în Muntenia, ca urmare a prevederilor Tratatului de la Adrianopol, a consacrat:

- a) principiul separației puterilor;
- b) drepturile românilor ca națiune;
- c) asigurarea libertății personale și a libertății adunărilor.

2) În Moldova, Dorințele partidei naționale, document inițiat de Mihail Kogălniceanu propunea:

- a) desființarea rangurilor și privilegiilor personala sau din naștere;
- b) adunarea obștească compusă din toate stările societății;
- c) desființarea pedepsei cu moartea și a bătăii.

3) Constituția din 1866, inspirată din Constituția belgiană din 1831, consfințește idei referitoare la:

- a) principiul suveranității naționale;
- b) separația puterilor;
- c) recunoașterea drepturilor omului și cetățeanului.

4) Constituția României republicată prevede că:

- a) exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a morale publice, a drepturilor și libertăților cetățenilor;
- b) exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru desfășurarea instrucției militare ;
- c) exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru prevenirea săvârșirii unei infracțiuni.

5) Instituția Avocatului Poporului a fost introdusă prin:

- a) Constituția din 2003;
- b) Constituția din 1991;
- c) Constituția din 1965.

6) Garanțiile pot fi clasificate în:

- a) garanții neorganizate;
- b) garanții organizate;
- c) garanții materiale.

7) Dintre garanțiile materiale enumerăm:

- a) electivitatea autorităților publice, proprietatea și formele ei, sistemul economic de piață și sindicatele și dreptul la grevă;
- b) învățământul privind drepturile omului și cetățeanului, sindicatele și dreptul la grevă și responsabilitatea autorităților publice;
- c) sistemul economic de piață, proprietate și formele ei și măsurile de protecție specială a copiilor și tinerilor, precum și a persoanelor cu dizabilități.

8) Dintre garanțiile social-politice enumerăm:

- a) suveranitatea națională exercitată de către popor prin organele sale reprezentative și prin referendum, esența și caracterul democratic și social al statului român, principiul separației puterilor în stat și principiul statului de drept și sistemul economic de piață;
- b) învățământul privind drepturile omului și cetățeanului, esența și caracterul democratic și social al statului român, principiul separației puterilor în stat și principiul statului de drept și modalitatea de reglementare a restrângerii exercitării drepturilor;
- c) suveranitatea națională exercitată de către popor prin organele sale reprezentative și prin referendum; esența și caracterul democratic și social al statului român; principiul separației puterilor în stat și principiul statului de drept; modalitatea de reglementare a restrângerii exercitării drepturilor; electivitatea autorităților publice; responsabilitatea autorităților publice.

9) Garanțiile organizate pot fi:

- a) garanții jurisdicționale;
- b) garanții nejurisdicționale;
- c) garanții materiale.

10) Prin interes public se are în vedere:

- a) interesul ce vizează ordinea de drept și democrația constituțională, garantarea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor;
- b) orice drept fundamental prevăzut de Constituție sau rezultat în temeiul legii căruia i se aduce o atingere printr-un act administrativ;
- c) recunoașterea dreptului pretins sau interesului legitim și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Teme pentru eseuri

- 1. Scurtă analiză privind reglementarea constituțională a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în România.
- 2. Evoluția afirmării conceptului de drepturi ale omului la nivel național.
- 3. Restrângerea exercitării drepturilor și libertăților fundamentale potrivit dispozițiilor din dreptul intern.

VI.6. Bibliografie

Bibliografie obligatorie

[1]: pp. 36-41

[2]: Prezentare Power Point audio

Bibliografie generală

[3]: pp. 125-141

[6]: pp. 161-256

[8]: pp. 373-438.

Verificare pe parcurs: „Completarea unei cereri adresate Curții Europene a Drepturilor Omului”.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE VII

ANALIZA CONȚINUTULUI PRINCIPALELOR DREPTURI ALE OMULUI CUPRINSE ÎN REGLEMENTĂRILE INTERNAȚIONALE

VII.1. Introducere

Acest capitol este dedicat analizei conținutului principalelor drepturi ale omului cuprinse în reglementările internaționale.

Durata medie pentru parcurgerea acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

VII.2. Competențe conferite

După parcurgerea capitolului, studentul va fi capabil să precizeze conținutul principalelor drepturi ale omului cuprinse în reglementările internaționale.

VII.3. Conținut

V.3.1. Drepturilor omului cuprinse în Declarația universală a drepturilor omului

V.3.2. Drepturilor omului cuprinse în Pactul internațional referitor la drepturile economice, sociale și culturale

V.3.3. Drepturilor omului cuprinse în Pactul internațional referitor la drepturile civile și politice

VII.3.1. Drepturilor omului cuprinse în Declarația universală a drepturilor omului

VII.3.1.1. Drepturi civile

- dreptul la viață;
- dreptul la libertate și demnitate;
- dreptul de a nu fi ținut în sclavie sau robie;
- dreptul de a nu fi supus la tortură sau la pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante;
- dreptul la recunoașterea în orice loc a personalității umane;
- egalitatea în fața legii și dreptul de a se adresa în mod efectiv instanțelor judiciare competente;

- dreptul de a nu fi arestat, deținut sau exilat în mod arbitrar;
 - dreptul la un proces echitabil în materie civilă și penală;
- dreptul la prezumția de nevinovăție;
- dreptul la respectarea vieții private și a proprietății;
 - dreptul de circula liber și de părăsi orice țară, inclusiv pe a sa și de a reveni;
 - dreptul la azil în caz de persecuție;
 - dreptul la o cetățenie;
 - dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie;
 - libertatea gândirii, conștiinței și religiei;
 - libertatea de întrunire și asociere;
 - dreptul de a participa direct sau prin reprezentanți la conducerea treburilor țării și dreptul de a avea acces la funcțiile publice.

VII.3.1.2. Depturi politice

- dreptul la securitate socială;
- dreptul la muncă și la libera alegere a muncii;
- dreptul la un salariu egal pentru o muncă egală;
- dreptul de a întemeia sindicate și de a se afilia la sindicate;
- dreptul la un nivel de viață corespunzător asigurării sănătății, bunăstării proprii și a familiei;
- dreptul mamei și copilului la ajutor și ocrotire speciale;
- dreptul la învățământ;
- dreptul de a participa la viața culturală a colectivității.

VII.3.2. Drepturilor omului cuprinse în Pactul internațional referitor la drepturile economice, sociale și culturale

- dreptul la muncă;
- dreptul la condiții de muncă juste și favorabile;
- dreptul de a forma sindicate și de a se afilia la acestea;
- dreptul la securitate socială, inclusiv la asigurări sociale;
- dreptul familiei, al mamelor, al copiilor și adolescenților la protecție și asistență cât mai largi posibil;
- dreptul la un nivel de viață suficient;
- dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate fizică și mentală;
- dreptul la educație;
- dreptul de participa la viața culturală.

VII.3.3. Drepturilor omului cuprinse în Pactul internațional referitor la drepturile civile și politice

- dreptul la viață;
- dreptul de a nu fi torturat sau supus la pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante;
- dreptul de a nu fi supus sclaviei, servituții sau muncii obligatorii;
- dreptul de a nu fi arestată sau deținută în mod arbitrar;
- dreptul persoanei private de libertate de a fi tratată cu umanitate;
- dreptul de a nu fi înțemnițat pentru neexecutarea unei obligații contractuale;
- dreptul persoanei care se află legal pe teritoriul unui stat, de a circula liber, de a -și stabili reședința, inclusiv libertatea de a părăsi orice țară, chiar țara sa și de a se reîntoarce în propria țară;
- dreptul unui străin care se află legal pe teritoriul unui stat de a nu fi expulzat în mod arbitrar;
- egalitatea în fața curților de justiție și garanții pentru persoanele ce fac obiectul urmăririlor judiciare;
- neretroactivitatea legilor penale;
- dreptul la recunoașterea în orice loc a personalității juridice;
- dreptul la neimixtiunea ilegală sau arbitrară în viața familială și privată, a domiciliului sau corespondenței;
- dreptul la libertatea conștiinței, gândirii și religiei și la libertatea de exprimare;
- dreptul la întrunire pașnică;
- dreptul de asociere, inclusiv dreptul de a constitui sindicate și de a adera la ele;
- dreptul femeii și bărbatului de a se căsători și de a întemeia o familie;
- dreptul la ocrotire al copilului din partea familiei, a societății și a statului;
- dreptul de a lua parte, direct sau prin reprezentanți aleși, la conducerea treburilor publice, inclusiv dreptul de a alege și de a fi ales și de a avea acces în mod liber la funcțiile publice din țara sa;
- dreptul la ocrotire egală din partea legii;
- dreptul minorităților etnice, religioase sau lingvistice de a avea, în comun cu ceilalți membri ai grupului lor, viața lor culturală, de profesă și practica propria religie sau de a folosi propria lor limbă

VII.4. Rezumat

Drepturilor omului sunt cuprinse în Declarația universală a drepturilor omului, Pactul internațional referitor la drepturile economice, sociale și culturale și Pactul internațional referitor la drepturile civile și politice, precum și în protocoalele adiționale la cele două pakte.

VII.5. Test de evaluare

1. Dreptul la sănătate presupune:

- a) dreptul la tratament medical gratuit în orice probleme;
- b) cearea unui sistem de asigurare a tuturor serviciilor medicale la domiciliu;
- c) asigurarea dreptului fiecărei persoane de a beneficia de cel mai înalt nivel de sănătate fizică și mentală pe care îl poate atinge, prin asigurarea de servicii medicale și asistență în caz de boală pentru toți.

2. De la ce drepturi din cele enumerate mai jos un stat nu poate deroga nici în caz de pericol pentru existența națiunii:

- a) dreptul la expresie;
- b) dreptul de a-și părăsi țara;
- c) dreptul de a nu fi supus torturii.

3. Egalitatea în drepturi înseamnă:

- a) Libertatea de acțiune completă a persoanelor;
- b) tratament identic;
- c) tratament nediscriminatoriu, plus măsuri practice menite să țină seama de situația specifică a unor categorii de persoane.

4. Exercițarea drepturilor politice se realizează:

- a) direct, prin participarea la alegeri și la dezbateri publice sau prin reprezentanți liber aleși;
- b) prin participarea la sondaje publice;
- c) prin exercitarea dreptului la liberă exprimare asupra modului în care se exercita puterea publică.

5. De la ce drepturi ale omului nu se poate deroga nici în timp de război

- a) dreptul la viață și dreptul de a nu fi supus torturii;
- b) dreptul de asociere și reuniune;
- c) dreptul de a promova orice orientare politică.

Completați următoarele enunțuri:

Dreptul la viață este consacrat în ... și în

Dreptul la muncă este cuprins în

Dreptul la libertatea conștiinței, gândirii și religiei și la libertatea de exprimare este un drept....

Teme pentru eseuri

1. Reflectarea drepturilor fundamentale ale omului în Pactele internaționale și în protocoalele adiționale.
2. Evoluția afirmării conceptului de drepturi la nivel internațional.
3. Analiza conținutului unui drept (la alegere) prin raportare la toate reglementările internaționale prin care este consacrat..

VII.6. Bibliografie

Bibliografie obligatorie

[2]: Prezentare Power Point audio

Bibliografie generală

[4]: pp. 147-288

[5]: pp. 106-188

[7]: pp. 82-159; 219-236; 252-263; 270-284

[8]: pp. 165-262

[9]: pp. 81-268

[10]: pp. 116-192

Bibliografie

Bibliografie obligatorie:

1. Grigore-Rădulescu Maria-Irina, Protecția drepturilor omului- suport de curs, Biblioteca electronică;
2. Grigore-Rădulescu Maria-Irina, Protecția drepturilor omului - Prezentări Power Point audio săptămânale și Expuneri Power Point audio săptămânale postate pe Google Classroom;

Bibliografie generală

3. Popescu Corina Florența Grigore-Rădulescu Maria-Irina, Protecția juridică a drepturilor omului, Ed. Universul Juridic, București, 2014.
4. Bercea Raluca, Protecția drepturilor fundamentale în sistemul Convenției Europene a Drepturilor Omului, Ed. Universul Juridic, București, 2020;
5. Brumar Catrinel, Miga-Beșteliu Raluca, Protecția internațională a drepturilor omului, Ediția a V-a, Note de curs, Ed. Universul Juridic, București, 2010;
6. Duculescu Victor, Protecția juridică a drepturilor omului, Ed. Lumina Lex, București, 2008;
7. Predescu Ovidiu, Drepturile omului și ordinea mondială. Cum să trăim, într-o lume a schimbărilor excepționale, Ediția a II-a, Ed. Universul Juridic, București, 2020;
8. Purdă Nicolae, Diaconu Nicoleta, Protecția juridică a drepturilor omului, Ediția a III-a, Ed. Universul Juridic, București, 2016;
9. Selejan-Guțan Bianca, Protecția europeană a drepturilor omului, Ediția a V-a, revăzută și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2018;
10. Spătaru-Negură Laura-Cristiana, Protecția internațională a drepturilor omului, Ed. Hamangiu, București, 2018;
11. Voiculescu Nicolae, Protecția internațională a drepturilor omului. Note de curs, Ediția a 2-a, revizuită, Ed. Hamangiu, București, 2017.